

EL REPTE D'EUROPA
Germà Bel
(Publicat a *La Vanguardia*, 11 de febrer de 2014)

Entretinguts amb els avatars sentimentals del president Hollande, ens ha passat bastant desaperebut el seu recent anunci d'una retallada de 50.000 milions € en la despesa pública francesa entre 2014 i 2016. Aquesta retallada és conseqüència que la despesa pública a França ja ha arribat al 57% del PIB, la més elevada a l'Eurozona, i només superada -per poc- per Dinamarca a la UE. Procedeix precisar que el deute públic a França ja supera el 90% del PIB, el doble que a Dinamarca.

La política econòmica francesa ha donat prioritat a expandir la demanda via despesa pública, i ha flirtejat amb el proteccionisme, el màxim promotor del qual és Arnaud Montebourg, ministre de reactivació productiva, i defensor d'avaluar la globalització no en funció de si és eficaç per combatre la pobresa al Món, sinó en funció de si és favorable als "interessos nacionals". No en va, l'obertura exterior és la barrera inevitable que troba l'impuls de la demanda sense reestructuració productiva interna. Amb mercats oberts i sense millora de la productivitat l'impuls de la demanda escapa en gran part a l'exterior. L'escàs efecte en la creació d'ocupació malgrat els efectes sobre els comptes públics acaba resultant frustrant per als seus promotors.

Aquesta és la direcció contrària a la presa pels països continentals de la UE aglutinats al voltant de Alemanya, i els escandinaus, que prefereixen una economia europea oberta al Món. Això exigeix reformes que augmentin la flexibilitat de les estructures productives i la seva capacitat d'adaptació als canvis de l'entorn, que són acompanyades amb polítiques socials que fan que aquests països tinguin els millors resultats en matèria de cohesió. Per a molts d'aquests països el replegament interior no és una opció, ja que no tenen dimensió per a això. Per a Alemanya, l'experiència del tancament de l'economia en els 1930s amb Hitler, i les consegüents conquestes militars per augmentar l'espai econòmic, constitueixen un record dolorós i viu de les conseqüències de prendre la direcció errada.

Cal una major integració de les polítiques econòmiques a la UE, i aquesta només avança a batzegades si no s'avança en la unió política. Aquest és el principal repte d'Europa, i el major obstacle és la reticència dels Estats més antics, liderats per França, a la cessió de majors quotes de sobirania i l'avanç de la unió política. A Espanya les pulsions al replegament interior són molt potents; es busca més verticalitat i jerarquització de l'ordre polític i institucional, que torni seguretat a una societat commocionada fa temps per les restriccions externes i pels vertiginosos canvis de l'entorn. Però el peatge de tal seguretat és la rigidesa i l'estancament. Catalunya no es pot permetre seguir aquest camí, si més no perquè no té dimensió suficient per replegar-se cap a dins. Reformar l'economia i les institucions en la línia en què ho han fet els nostres socis de més èxit econòmic i més cohesió social és la direcció adequada. Els esforços necessaris, que són molts, valen i valdran la pena.